

Második kiadás

VASÁRNAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI

KÉPES HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

V., Báthory-utca 24. szám.

Telefon: 155—62.

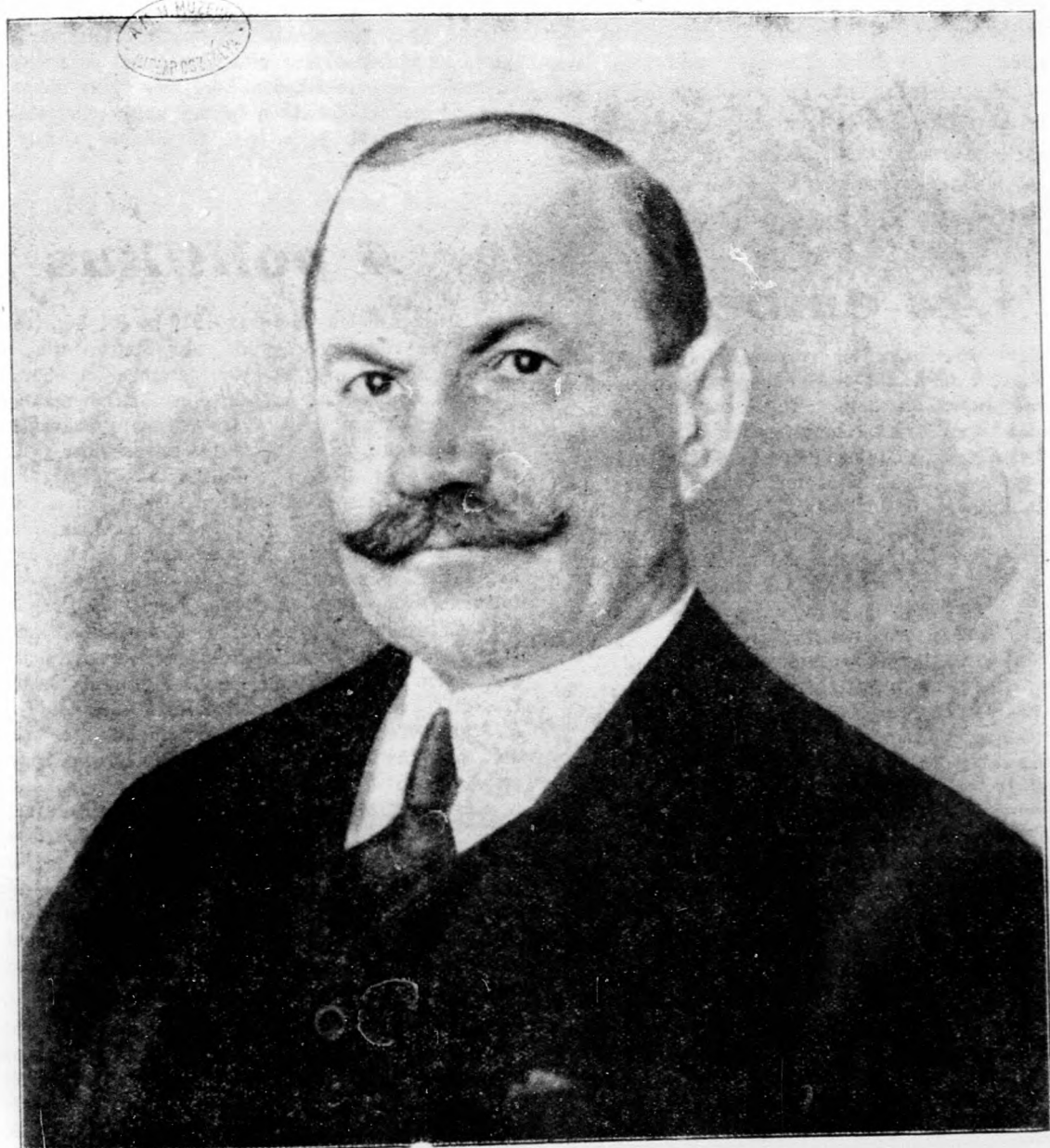
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP

Előfizetési díjak, a m. kir. földművelésügyi miniszter által időnként kiadott „Rádiós gazdasági előadások” című füzetekkel együtt
Egész évre 4, ½ évre 2, ¼ évre 1 P.

Budapest, 1935.

XVI. évfolyam, 13. szám.

Március hó 24.

MAYER JÁNOS NY. MINISZTER, A FALUSZÖVETSEG ELNÖKE,
A NEMZETI EGYSÉG PÁRTJÁNAK BARCSI HIVATALOS KÉPVISELŐJELÖLTJE.

A NEMZET MAYER JÁNOSA

Heves vármegye *Kompolt* falujának egyik jó-módu kiscgazda-otthonában, az 1871-ik év június 7-én látta meg a napvilágot az a férfiú, aki ma, mint a kormányzópárt egyik vezértényezője és a *Faluszövetség* elnöke vesz részt hazánk sorsának irányításában. Azok, akik közelebről nem ismerik élet-körülményeit, tekinthetik őt az új politikai élet által felszínre vetett és előtérbe jutott közéleti szereplők egyikének. Ám mindazok, akik már évtizedek óta közelebbi figyelői életének, tudják, hogy ez nem így van. *Mayer János* férfias igyekezettel, ernyedetlen munkával, szigorú köteleességteljesítéssel évtizedeken át használta Istenadta tehetségét arra, hogy a magyar közélet első sorába emelkedjék. Mint élő tanúsága a magyar földmivesnép értékelő erejének, a magyar falu emberképző nagy értékeinek. Mint egyik ragyogó cseppje a magyar nemzeti erő ama nagy ősforrásának, amelyből mindig eredményesen pótlódtak a viszontagságos történelmünk során sokszor csapatostul elhullott legjobbaink.

Az ember

Gyermek- és ifjúkoráról nincs sok feljegyezni való. A falusi iskolában kitűnt értelmességével, szorgalmával. Ez készítette rá szüleit, hogy a falusi iskolai éveken túl is nélkülözzék serdülő fiuk munkásságát az otthoni gazdaságban és *Egerbe*, a gimnáziumba küldjék. Azután gyarapodott tudással, tágult látókörrel visszatér az atyai rőghöz és a földjén gazdálkodik. Szülőhelyének falusi közéletében hamarosan szükség lesz rá. A közbizalom olyan tisztségekre állítja, ahol a tisztakezü önzetlenség, a meleg szív és fejlett értelmiség az alkalmassá tevő tulajdonságok. *Közgyám*, majd az *iskolaszék elnöke* lesz. Éppen harmincegy éve ráesik a figyelme a nemrég szervezkedni kezdett *Hanqua* szövetkezet központi vezetőségének s helyi megbizottjával nevezi ki, megbízván őt a *kompolti szövetkezet* szervezésével. Így lesz lelkes munkása a szövetkezeti eszmének s életrehívója az *Országos Központi Hitelszövetkezet* kötelékébe tartozó *kompolti hitelszövetkezetnek* is. Ez utóbbinak előbb könyvelője, majd ügyvezetője lesz, hogy pár év múlva már, mint elnöke ápolhassa faluja e nagyjelentőségű gazdasági társulását. Szakszerű tudása, a gyakorlati élet kívánásainak biztos megérzése képesítette rá, mint szövetkezeti könyvelőt és ügyvezetőt, hogy szövetkezeti könyvvezetése a *budapesti* és *genti* (Belgium) nemzetközi szövetkezeti kiállításokon nemzetközi sulyu elismerést arasson. Mint szövetkezeti kiválóság e minőségében közvetlen és gyakorlati emberével, *Károlyi Sándor* gróffal, *Darányi Ignáccal* és vezérkaruk kiváló egyéniségeivel. Tudatára jut a falusi földmivesnép nagy hivatásának a nemzet életében és meggyőző szavú szervezője, propagátora lesz Heves vármegyében, de szélesebb körben is a kiscgazdák gazdasági, társadalmi és politikai érvényesülésének, közéleti tér-

foglalásának. Az így elnyert közbecsülés folytán választották be 1909-ben Heves vármegye *törvényhatósági bizottságába*.

Olyan embernek a helyi, szűkebb környezetben való pályafutása ez, akiről az ismerősei azt mondják: *derék ember*. Mert tapasztalták, hogy ez az ember a közdolgozóban önzetlen, hogy ideális célok, közhasznú törekvések vezeték. Hogy meggyőződéséhez, sorsosztályosaihoz, törekvéseinek részeseihez hű marad. Hogy melegen érez embertársai iránt és egyéniségének egyik főjellemvonása: a *cselekvő szeretet*. Hogy erkölceiben puritán. Hogy szokásaiban, viselkedésében egyszerű és igaz, mint a falusi gazda, érintkezésében pedig közvetlen és egyenes, mint egy született nagy ur.

Ezek a tulajdonságok nagyban segítették *Mayer Jánost*, hogy hamarosan megnyiljék számára, szinte hívja magához az országos jelentőségű és nyilvánosságú szereplési és munkálkodási kör. Még pedig abban az időben, amikor a közéletben igazán nagy tehertétele volt a legkiválóbbaknak is, a felső társadalmi osztályokban el nem ismert név.

A politikus

Érdekes dolog, hogy az 1910-ik évi képviseléválasztáson a vármegye egyik nagybirtokos-dinasztájával, *Károlyi Mihály gróffal* került szembe a hevesmegyei *kápolnai kerületben*. Az sem éppen mindennapi jelenség volt, hogy a gróf volt a szélsőséges jelszavakkal dobálózó demagóg, az egyszerű földmivesember pedig a józan haladó szellem, a reális kiscgazdapárti hazafiság képviselője. Ezen a választáson kisebbségben maradt. A kápolnai kerület igazi többségének azonban ő birta a bizalmát. Bebizonyult ez csakhamar. Mert 1914. évi augusztus 25-én, amikor *Károlyi Mihályt* Cegléd választotta meg képviselőjévé, *Mayer Jánost* küldte a *kápolnai kerület kiscgazdaprogrammal a parlamentbe*. Ezzel vált *Mayer János* politikai tevékenysége országos jelentőségűvé. Mint országgyűlési képviselő forrott össze politikailag a másik kiscgazdapolitikussal, *nagyatádi Szabó Istvánnal*. Tekintélye úgy meggyarapodott és megszilárdult, hogy az 1918. évi októberi napokban *Károly király meghallgatta őt az ország kiscgazdáinak képviselőletében*. A *Károlyi-kormány* zürzavaros napjaiban nagyatádi *Szabó Istvánnal* együtt igyekezett a földmivelőnépet a józan hazafiság útján megtartani és ebből az érdekből pár hónapig (1919. évi január—március) el is vállalta a *közélelmezési minisztérium politikamentes államtitkárságát*. Mikor azonban a szélsőséges szocialista-elemek kezdtek tulsulyra jutni, *Mayer János lemondott a hivataláról és kompolti gazdaságába vonult vissza*.

A kommunizmus bukása után megalakult első törvényes kormányba a *kiscgazdák tárcanélküli miniszterévé* hívták meg (1919. évi augusztus 15). De tizenkét nap múlva ez állását átengedte *sokorópátkai Szabó Istvánnak* és nagyatádi *Szabó Istvánnal* együtt a kiscgazdák megszervezésének szentelte minden erejét. Hiszen meg kellett hamarosan választani az ország törvényhozó testüle-

tét és abban kellő súlyt biztosítani a kisgazdáknak, akik a felsőbb társadalmi osztályok akkori lelki zavarodottságában, politikai fejvesztettségében, a politikai józanságnak és reális hazafiságnak legerősebb képviselői voltak. Az 1920-iki nemzetgyűlési választásokon a földműves kisgazdák nagyszámban kaptak mandátumot és Mayer Jánost a hevesi kerület választotta meg. Az ő szervező munkájuk folytán a nemzetgyűlés legszilárdabb pártját alkotó kisgazdák két vezérért, nagyatádi Szabó Istvánt és Mayer Jánost egy kormány sem nélkülözhetette. A két kisgazda-politikus egy darabig szinte váltakozott a közélet-mezési és földművelésügyi tárcák politikai vezetésében. Mayer János az 1922-iki nemzetgyűlésben a kápolnai kerülettől kapott mandátumot s elnöke lett a Kisgazdapártnak. Mikor újból megindult a római Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet működése, ő lett az intézetben Magyarország képviselője és a nemzetközi agrárügyintézködést intéző miniszter. Majd, nagyatádi Szabó István halála után, 1924. évi november 20-án másodizben lett földművelésügyi miniszterrel s ebben az állásban működött hét esztendeig, a Bethlen-kormány lemondásáig, ami 1931. évi augusztus hó 19-én következett be. Az 1926-iki választáson Hódmezővásárhely mandátumát tartotta meg. Az 1931-iki választáson pedig ismét a kápolnai kerület mandátumát fogadta el.

Mayer János Károlyi Gyula gróf kormányában tárcanélküli kisgazdaminiszterséget vállalt, erről az állásáról azonban néhány hónap múlva — pontosan 1931. évi december hó 17-én — lemondott arravaló hivatkozással, hogy a kisgazdaminisztérium megszervezése, hatáskörének megállapítása és megfelelő anyagi eszközöknek rendelkezésre bocsátása a súlyos gazdasági és pénzügyi viszonyok mellett nagy nehézségekbe ütközik. 1932. január hó 13-án az Egységspárt társelnökévé választották és részben ebben a minőségében, részben mint a párt kisgazda-csoportjának vezére legnagyobb szerepe van a gazdaadósok rendezésére, az árverések elhalasztására, a kamatláb leszállítására, az értékesítés megszervezésére, a magasabb gabonaárak kialakítására, a földhözjuttatottak és a Faksz-kölcsonök terheinek enyhítésére, a kartelek megfélézésére, a borfogyasztási adó csökkentésére, az adók enyhítésére irányuló kormányintézkedések megtételében és ezer más agrárkérdés előkészítésében.

Károlyi Gyula gróf miniszterelnök 1932. évi szeptember hó 21-én történt lemondása után a Kormányzó Úr a kibontakozást célzó tárgyalások során több ízben megbízta Mayer Jánost, aki Gömbös Gyula miniszterelnök megbízatása mellett foglalt állást. Mayer János a Nemzeti Egység Pártja elnöki tanácsának tagja lett és mint ilyen résztvett abban a nagyjelentőségű nemzet-építő reformmunkában, amelyet a Nemzeti Munkaterv alapján részben már végrehajtott, részben a közeljövőben valósít meg a kormányzat.

1932 november hó 20-án leplezték le Budapesten, a földművelésügyi minisztérium előtt, Nagyatádi Szabó István ércszobrát; a nagyszerű ünnepségen a halhatatlan gazdavezér fegyvertársa: Mayer János mondott ünnepi beszédet. Két év múlva, 1934. évi szeptember hó 23-án, a kaposvári szoborleplezés ünnepi szónoka is Mayer János volt.

Mayer János, mint politikus és pártember soha el nem évülő érdemeket szerzett azzal, hogy sziklaszilárdan, férfias hűséggel kitartott a kisgazdapárt egységének munkálásában és ezáltal egyik főtényezője lett nemzeti életünk újjáépítésének. Szorosan együtt volt nagyatádi Szabó Istvánnal abban a felfogásban, hogy a kisgazda-

tábornak össze kell fogni a nemzet értelmiségi rétegeivel. Mayer János hűsége, politikai szilárdsága, nagyraecselült egyéni mivolta egyike volt a döntő tényezőknek hazánk sorsának alakulásában. És ennek volt eredménye a kisgazdatábor politikai tekintélyének, hazafias megbízhatóságának erős térfoglalása a nemzet közvéleményében.

Husz éves főrvényhozói működés

Az 1910-es esztendő június 1—10-ike közötti képviselőválasztás korszakalkotó a magyar politika történetében. Akkor buktatta meg a bécsi kamarilla az ugynevezett koalíciós pártokat s ültette ismét hatalomra a liberális pártot, amely munkapárt néven vette kezébe ismét az ország kormányzását. Ezzel a kierőszakolt rendszerváltozással akkor a magyar nemzet minden olyan törekvését, amely a gazdasági és politikai függetlenség megalapozását célozta (önálló nemzeti hadsereg, önálló vámtérület), elgáncsolták s hazánkat beláthatatlan időközön át továbbra is az osztrák-cseh ipar és kereskedelem kényére szolgáltatták volna ki és a németnyelvű hadsereg az osztrák császár vak eszköze maradt volna, szükség esetén a saját hazája ellen is.

Ebben a reménytelen és lehangelő helyzetben mozdult meg a magyar falu népe, az egykori jobbágyok utódai, akik egészséges ösztönükkel megérezték, hogy a kegyetlenül kiszámított politikai sakkhúzás ellen nekik kell legjobban védekezniök, mert annak minden következményét ők fogják viselni. Ekkor lépett a porondra Nagyatádi Szabó István Somogyban és Mayer János Hevesben. Érdekes, hogy akkor még nem is ismerték egymást s a politikai programjuk sem volt közös, csak egyben egyezett, hogy a falu népét a politikában szóhoz juttassák és gazdasági önvédelemre képessé tegyék.

Délsomogy győzött is a választáson és Szabó István Nagyatádon, Herczeg Sándor Szigetvárott, Novák Sándor Csurgón mandátumhoz jutott s ezzel az „Országos Függetlenségi és 48-as Gazdapárt” három kisgazda-képviselővel meg is alakult.

Mayer János a kápolnai kerületben kisebbségben maradt. De erre a bukásra az egész ország fölfigyelt. És méltán, mert ehhez a választáshoz hasonló tetteket keveset jegyezhetünk fel a magyar választások történetében. 1910-ben ugyanis Mayer Jánost az azóta szomorú hírhedségre vergődött Károlyi Mihály gróf, a később vagyonától megfosztott hazaáruló, csak a legnagyobb erőszak, vesztegetés és terror árán (még csendőrhálál is történt!) mindössze 36 szóval tudta legyőzni. A nyolevan-ezerholdas gróf, aki az Országos Magyar Gazdasági Egyesület elnöke volt s a nagybirtokosok szóvivője, a saját szükebb hazájában, az óriási uradalmi középpontjában — a harmincholdas kisgazdát. Pedig amellet, hogy pártján voltak a hatalom minden függelékai s a gazdatisztjei, még 260.000 aranykoronát is — mai pénzben közel félmillió pengőt — költött a mandátumra. De megmutatta, hogy győzött: 36 szavazattal. És úgy, hogy a következő választáson a kápolnai kerület egyhanguan adta Mayer Jánosnak a mandátumot.

Az elmúlt 1934-es esztendő augusztusának 25-ik napján volt husz esztendeje annak, hogy átnyújtották Mayer Jánosnak a mandátumot a hevesmegyei Kápolnán

és hogy Mayer János ny. miniszter, a Faluszövetség elnöke, Nagyatádi Szabó István vezértársa, a kisgazdatársadalom vérbeli és hivatott vezére, képviselő lett s ezt a mandátumot azóta — egyetlen ciklus kivételével, amikor Hódmezővásárhelyt képviselte — szakadatlanul meg is tartotta.

Ezen a mandátumátadáson már Nagyatádi Szabó István is megjelent, mert akkor már Mayer János is az Országos Függetlenségi és 48-as Gazdapárt programjával lépett fel. És beszédet mondott. Gyújtó, okos, ösztartásra buzdító beszédet. Amikor vezértársát üdvözölte, az 1910-es választásra is célzott. A szörnyű erőszakosságokra, a népakarat elfojtására, s beszédének ezt a részét így kezdte:

— Vár az Isten, de nem felejt!

Csodálatos és találó szavak. Ma is időszerűek és gondolkodásra késztetők . . . Most, amikor Nagyatádi Szabó István vezértársa és politikai örököse, Mayer János, a barcsi kerület választópolgársága elé áll, hogy bizalmukat kérje, Mayer Jánost bizonyára nem kell egyetlen magyar embernek sem bemutatnunk és nem kell elmondanunk, hogy milyen értéke ő ennek az országnak és a magyar földmivesszónak. És hogy mit köszönhetnek a kisgazdák az ő szakavatott tehetségének, töretlen munkaképességének és mindig helytálló harckésztségének.

Naponta látjuk őt, ahogy gondterhes arccal érkezik a Faluszövetség elnöki szobájába. Mintha a magyar falu minden buját-baját szívében hordaná. Tudja, hogy sokan várják. Ügyes-bajosok, a falu elesettei. Aggodalmas gazdák, elkiseredett ninestelenek. Kopott ruhások és rongyosok. Kétségbeesettek és reménykedők. S meghallgat mindenkit a szerető és aggódó atya türelmével és bátortással, vigasztaló szóval, megnyugodtan távoznak tőle a kegyetlen élet megpróbáltatottjai. Csak a gazdavezér lelke szomorodik el s a szíve szorul össze a tengersok nyomorúság láttán.

Aztán kezdődik az ő emberfölötti munkája. A levelek áradata, a telefonálások, a személyes eljárások. Mert Mayer Jánosnál összefutnak a nép bajai, de utat is keresnek tőle a hivatalokba is, mert segíteni törekszik, akin csak tud. Ezért olyan komoly és hallgatag ember a mi vezérünk: a mai elesett idők szomoru lelkiismerete vésődik az arcán.

A mult esztendei jubileumnak, a huszesztendős képviselőségnek és közéleti munkásságnak megünneplését elhárította magától. Csak az első választói ünnepeiték nagynevű vezérüket meleg szeretettel.

És most, amikor a huszonegyedik év derekán a nagymulti barcsi kerület választópolgárai elé áll, ne feledje el senki, hogy nemcsak Mayer Jánost, az istenáldotta tehetséggel felruházott embert tiszteli meg, ha szavazatát reaadja, hanem saját osztályát becsüli meg a földmives, ha őt támogatja. Mayer János a magyar földmivelő társadalom politikai súlyának kivívója, e súly megőrzője és gyarapítója volt a multban és ma is az. Ezt a férfit örömmel, büszkeséggel, hálával és teljes odaadással kell támogatni minden olyan földmivelőnek, aki számot tart arra, hogy nemzete és a földmivelő társadalom részéről magyaros megbecsülésben legyen része.

A két gazdavezér

Mayer János ezelőtt huszonöt esztendővel lépett a közélet porondjára. Heves vármegyében, anélkül, hogy nagyatádi Szabó Istvánt személyesen ismerte volna, huszonöt esztendővel ezelőtt a kisgazdatársadalom politikai megszervezésével kezdett foglalkozni. Később, amikor nagyatádi Szabó Istvánt, a Somogy vármegyéből elindult kisgazdavezért megismerte, azt vette észre, hogy ő Heves vármegyében ugyanazon lelki motivumokból kiindulva, vállalkozott a falu népének szolgálatára, mint nagyatádi Szabó István Somogy vármegyében.

1910-ben a kápolnai kerületben Károlyi Mihály gróffal, az ország egyik legnagyobb birtokosával szemben a husz holdas Mayer János kisgazda fellépett képviselőnek. Az egész hivatalos vármegye, az összes gazdasági szervezetek, Károlyi Mihály megszámlálhatatlan bankói és alkalmazottai vonultak föl Mayer Jánossal szemben. De Károlyi, minden eszköz felhasználásával, csak néhány szavazattal tudta legyőzni Mayer Jánost. Az akkori hivatalos közéleti körök sehogysem tudták megemészteni, hogy a „kis paraszt“ Mayer János képviselő legyen, az akkor hatalmas Károlyi Mihály gróffal szemben, aki később Magyarország elpusztítója és megromtója lett. Pedig, ha a józan előrelátás vezette volna az akkori hivatalos köröket, akkor a handabandázó és foga fehérjét már akkor is kimutató Károlyival szemben sokkal jobb lett volna, ha a józan, bölcs és nemzeti szempontból föltétlenül megbízható Mayer Jánost választják meg kápolnai képviselőnek. Egészen bizonyos, hogy ha 1910-ben a kápolnai kerületben Károlyi pénzzel és terrorral le nem gyüri Mayer Jánost, akkor sok minden másképp történik a magyar közéletben. Ha Károlyi nem kerül be a parlamentbe, sem neki, sem pártjának nem lett volna módja arra, hogy a parlamentből elszórják a forradalom magját a későbbi háboruban elalélt nép között.

1910-től kezdve Heves vármegyében döntő szerepe volt Mayer Jánosnak a vármegyei közéletben. Heves vármegye kisgazda közönsége a kápolnai választás után a hevesi kisgazdák vezérévé avatta őt. Országos politikai jelentősége valójában ott kezdődik Mayer Jánosnak, amikor 1917-ben Károlyit ceglédi képviselővé választják és a kápolnai kerület Károlyi lemondása után őt egyhangúlag kisgazda-programmal képviselővé választotta. Ettől kezdve hűséges fegyvertársa volt a boldog emléke nagyatádi Szabó Istvánnak. A vezér mellett Mayer János nemcsak hűséges fegyvertársa volt, de jóban, rosszban osztozik nagyatádi Szabó Istvánnal. Ekkor megkezdték a kisgazdatársadalom országos politikai szervezését. Vármegyéről-vármegyére és községről-községre járták az országot. A nagyatádi Szabó István által kidolgozott kisgazdapárti programnak bámulatos vonzóereje volt. Az eszmék terjedését nagyban előmozdította az, hogy a háboru alatt a falu népe vérben és gazdasági javakban ropant sokat áldozott és sok jogos sérelme jelentkezett. 1918 március havában megtartott országos kisgazdagyűlésen 30 vármegye tizezer küldöttje gyülekezett a városligeti Iparcsarnokban és ez a gyűlés a kisgazdapártot és annak vezéreit: nagyatádi Szabó Istvánt és Mayer Jánost hatalmas politikai erőtenyezővé avatta. Ettől kezdve számolni kellett a parlamentben és a parlamenten kívül a kisgazdapárttal. Az összeomlás előtt fájdalmasan érezte minden tényező, hogy kár volt a földmivelő nép szervezését kibontakozni nem engedni. Már az összeomlás előtti napokban néhai Károly király kikérte

véleményét az emlékezetes gödöllői kihallgatások alkalmával *nagyatádi Szabó Istvánnak* és *Mayer Jánosnak*. A forradalom kitörése előtt Károly király Hadik János grófot bízta meg a kormányalakítással; Hadik János gróf földművelésügyi miniszternek *nagyatádi Szabó Istvánt* kérte fel és *Mayer Jánosnak* politikai államtitkárságot szánt. Sajnos, a forradalom miatt a Hadik-kormány nem léphetett hivatalba és így a lejtőre jutott országot nem lehetett már megmenteni.

Az októberi forradalom előkészítésében és szervezésében sem *nagyatádi Szabó István*, sem *Mayer János* nem vettek részt. 1919 január havában Károlyi Mihály, látva a forradalmi kormány tehetetlenségét és az általános társadalmi lezülést, azzal az ürüggyel, hogy jó békét csak akkor tud kötni az ellenséges államokkal, ha olyan kormányt alakít, amelyben minden társadalmi osztály, de különösen a földművelő nép képviselői is helyet foglalnak, felkérte *nagyatádi Szabó Istvánt*, hogy lépjen be a Berinkei-kormányba. *Nagyatádi Szabó István* a gazdatársadalom vezető tényezőinek biztatására és abban a reményben, hogy a forradalmi lejtőn megállíthatja a nemzetet, — el is vállalta a birtokreform végrehajtására alakított minisztérium vezetését, *Mayer János* pedig a közéleti minisztérium államtitkára lett. Sajnos, a bolsevizmus előretörése és a szociáldemokrata párt kapzsisága folytán vállalkozásuk nem vezetett eredményre. A kommün kitörése után mind a ketten félreállottak és csak a bolsevizmus bukása után vállaltak újra szerepet. A bolsevizmus bukása után a kisgazdapárt és *nagyatádi Szabó István* nélkül kormányozni nem lehetett. Az volt a helyzet, hogy a Friedrich, a Huszár, a Simonyi, a Telleky, a Bethlen-kormányok kormányzati stabilitása és lehetősége tisztán *nagyatádi Szabó István*on és pártján mulott. Innen van az, hogy 1919 óta minden kormányban *nagyatádi Szabó István* és hűséges fegyvertársa, *Mayer János* helyet foglalt.

Mayer János ezen idő alatt egyizben közéleti miniszter volt. *Nagyatádi Szabó István* halála után *Mayer János* követte őt a földművelésügyi miniszterségben. A kisgazdák helyesen ismerték fel *nagyatádi Szabó István* örököséként *Mayer Jánost*.

Legjellemzőbb *Mayer János* és *Nagyatádi Szabó István* barátságára az, hogy akkor, amikor *nagyatádi Szabó Istvánt* politikai ellenfelei a Friedrich-kormányból kiszorították, egy őszi éjszaka Friedrich barátai *Mayer Jánost* felkeresték és arra igyekeztek rábírní, hogy hagyja ott *nagyatádi Szabó Istvánt* és reggelre már miniszter lesz. *Mayer János* felháborodással utasította el az ajánlatot és kijelentette, hogy *nagyatádi Szabó István*nál áll vagy bukik.

A magyar történelemnek van egy korszaka, amelyet a történetíró két ember nevével fog jelölni. Ez a két név: *nagyatádi Szabó István* és *Mayer János*.

Mayer János a Faluszövetség élén

A „Falusi” Országos Földművelészsövetség tizenöt éves dolgos, sikereiben és komoly eredményekben gazdag fennállásából tizenkét esztendő esik *Mayer János* elnökségére, aki 1923 szeptemberében foglalta el boldogemlékezteti Rubinek Gyula elárvult vezéri helyét és ettől kezdve mind a mai napig a Szövetség élén áll és nemcsak szeretetteljes érdeklődéssel kíséri, hanem a legkörültekintőbb gondossággal maga irányítja a Szövetség nagyfontosságú munkáját.

Mayer János neve elválaszthatatlanul egybeforrott a *Faluszövetség* nevével. A Szövetség működésének története, illetőleg kétirányú tevékenységének: a kulturális célkitűzések megvalósításának s a falupolitikai mozgalmaknak felsorolása *egyedül jelent Mayer János elnöki működésének ismertetésével és egy népért hevülő nagy ember szívének ezer és ezer dobbanásával*.

Aki végigtekint a Szövetség kulturális tevékenységének széles mezején, elismeréssel fogja megállapítani az elvégzett munka hatalmas arányait, mélyenszántó eredményeit és töretlen lendületét. Ime néhány beszédes adat: sokszáz népművelő tanfolyam és hétézer előadás. A tanfolyamok előadói sok tízezer példányban *vezérfonalat* kaptak. A Szövetség hetvenkét képből álló *faliképsorozat* adott ki, kiadott továbbá közel hetven művet. Harminc *műkedvelő gárdát* és közel ötven ének- és zenekart szervezett. A Szövetség százharminc kiállítás rendezett, melyeket másfélmillió ember látogatott meg. A Szövetség 1929 májusában, Budapesten megrendezte a *III. Nemzetközi Falufejlesztési Kongresszust*, mely a Szövetséget a külföld előtt a falufejlesztés komoly tényezőjévé avatta és a kongresszus rendkívüli sikere nagymértékben hozzájárult ahhoz, hogy gyarapítsa a trianoni béke tarthatatlanságának külföldi szószólóit. A *falusi népházak* építésében igen nagy szerep jutott a Szövetségnek. Az anyagi támogatás megszerzése mellett díjmentes építési tervekkel és költségelőirányzatokkal látta el a községeket és szakközvegeivel ellenőrizte a munkát. A Szövetség *időszaki kiadványai* felbecsülhetetlen értékű munkát végeztek a kulturális célkitűzések népszerűsítése, a mezőgazdasági ismeretek terjesztése és a falusi nép nevelése terén.

A Szövetség működése a *falupolitikai mozgalmak és a falusi nép kívánságainak érvényesítése terén egyenesen nemzetmentő jelentőségű*. *Mayer János* elnökségének tizenkét esztendeje alatt nem találunk egyetlenegy olyan kimagasló agrármozgalmat sem, amely nem a Szövetségből indult volna el útjára, vagy nem a Szövetség döntő sulyu állásfoglalása vívta volna ki a mozgalom sikerét és valósággáérését. *Mayer János* mint földművelésügyi miniszter a Szövetséget bízta meg a *kis gépakció* lebonyolításával, melynek során a Szövetség körülbelül tízezer földhözjuttatott látott el gazdasági gépekkel olcsó áron és kedvező hitelfeltételek mellett. A Faluszövetségből indult ki a *falusi kislakásépítő-akció* megvalósítása. A *vagyonváltás-földek árának harmincháromszázalékos mérséklése*, továbbá a *földteherrendező gondolat* szülője is a Faluszövetség. A *falusi nép olcsó és jó ruhászövettel való ellátását* a Szövetség vívta ki. A különböző természetű *hitelek* szorgalmazása innen eredt. A *kartel-törvény* megalkotásának sikere jórészen a Fa-

A VASÁRNAP

a falvak legjobb,
legolcsóbb és legnépszerűbb
képes hetilapja

luszövetség kitartó harcának köszönhető. Hasonlóan nagy része van a Szövetségnek a *községi háztartások rendezésére irányuló törvény* megalkotásában. Az 1928. évi március hó 3-án és 4-én lezajlott, a Szövetség által rendezett nagysikerű *első községi kongresszus* határozati javaslata indította a pénzügyminisztert arra, hogy adócsökkentő intézkedéseit megtegye. A *közmunkák kiírása és a nyomorenyhítő akciók* körül a Szövetség hatékonyan közreműködött. *Mayer János* egy minden tekintetben megfelelő székházhoz juttatta a Szövetséget, melyben zavartalanul folytathatja áldásos működését. 1933 december 16. és 17-én rendezte meg a Szövetség rendkívül érdeklődés és nagy siker mellett a *községek második országos kongresszusát*. Az 1934 január hó 13—20. között megrendezett *Nemzetközi Mezőgazdasági Kongresszuson* a Szövetség rendkívül tevékenyen részt vett. A *németországi és olaszországi gazdaifjusági csereakciókat* évről-évre fokozódó sikerrel bonyolítja le. Végül folyó évi február hó 19-én a *Faluszövetség* egyesült a *Magyar Gazdaszövetséggel* és a magyar falvak egyetlen új és hatalmas érdekképviseleti szerve természetesen *Mayer Jánost* választotta meg elnökévé.

Mindezek csupán kiemelkedőbb mozzanatai a falvak érdekében végzett gazdasági és szociális irányú munkának. Oldalakra rugna a kisebb jelentőségű vagy helyi vonatkozású kérdések, továbbá a szövetségi tagok jogos egyéni kívánságainak, a Szövetség elé hozott sérelmek és panaszok orvoslásának felsorolása, amelyeknek jórészt maga *Mayer János, a falvak népének legönzettelenebb istápolója és jóságos patrónusa* eszközölt ki kedvező döntést.

A *Faluszövetségnek*, a magyar falvak megvihatlan várának marsallja és ugyanakkor a Szövetségre bízott nemzetfőntartó érdekek legálmatlanabb őrszeme egy óriásra nőtt igaz ember. A vezér szelleme tölti el a Szövetség törzskarát és végrehajtó közegeit, akik odaadóan, mélyszégy ragaszkodással szívükben, követik a vezér így kiadott parancsát:

„Vissza nem riadva a viszonyok által adott nehézségektől, azon kell tovább dolgoznunk, hogy a falu bővebb részese legyen az ország gazdasági, szellemi, kulturális vérkeringésének és haladásának, mert a falu ápolásának, gondozásának és fejlesztésének szükségessége nagyobb, mint bármikor!”

MAYER JÁNOS

**ny. miniszter, a barcsi választókerület
nemzeti egység párti hivatalos jelöltjének**

programja:

MAGYAR FÖLDMIVES- ÉS GAZDATESTVÉREIM!

Az én programom ugyanaz, mint *Gömbös Gyula* miniszterelnök programja. Ez a programm velejében ennyi:

Jobb sorsba juttatni a magyar föld küzdő népét. Erőssé, függetlenné tenni azokat, akik a földet művelik és a földből élnek.

Lábraállítani a kisipart, hogy e két ősi pilléren át boldogulhasson a magyar nép, mert megdönthetetlen meggyőződésem, hogy erős nemzet alapfeltétele csak az a falu lehet, ahol mindenki megleli becsületes munkával a megélhetését és kenyerét!

A kartellek megrendszabályozásáért a jövőben is éppen úgy állást foglalok, mint a múltban. Egész életemben a kis falusi szövetkezetekben dolgoztam

teljesen önzetlenül a falusi gazdatársadalom és szegénység érdekeiért. Semmiféle kartellnek tagja nem voltam és nem is vagyok. Éppen ezért szabadon követelhetem és követelem a kartellek felosztatását.

A titkos választójog hive vagyok, mert az módot ad a falu legszélesebb dolgos rétegeinek, hogy honpolgári jogaikat alkotmányosan gyakorolhassák.

A nagyatádi Szabó Istvánnal megkezdett földreform kiegészítését követelem olyan formában, hogy minden derék, becsületes földmivesember hozzájuthasson a törvényes kereteken belül annyi földhöz, amennyi nemcsak megélhetését biztosítja, de gazdasági függetlenségét és boldogulását is elősegíti. Minden erőmmel támogatom az erre irányuló törvényjavaslatot, mert a telepítésben látom a falusi munkanélküliség megszüntetésének leghatásosabb orvosszerét és annak megoldását, hogy a falu talajt-

vesztett emberfeleslegei új és biztos otthont találjanak. Hogy ne legyenek a hazának mostohagyermekai: célozom visszavezetni a földhöz azt a sok derék becsületes földmivest és mezőgazdasági munkást, akik a földtől akaratlanul, önhibájukon kívül szakadtak el!

Szükségesnek tartom a sors mostohasága miatt is felgyülemlett gazdaadósságok végleges rendezését és azoknak a mai viszonyokhoz való igazítását. A kamatok és illetékek álljanak arányban a gazdaadós keresetével. Ne azt a kamatot és illetéket fizesse az adós, amelyet a magas buzaárak idején állapítottak meg. A magas kamatok pedig számíttassanak be a tőkétörlesztésekbe.

Hasonlóképpen követelem a FAKSZ-kölcsönök és a földreformos földek vételárának a mai időkhöz és kereseti lehetőségekhez mért leszállítását.

Legfontosabb programponthoz tartom a kisemberek adójának arányos csökkentését, mert az az igazság, hogy akinek több vagyona van, több adót is fizessen. Mindenki a maga vagyona és jövedelme szerint.

Szükségesnek tartom a kisemberek hadikölcsöneinek rendezését, mert a kisemberek nem ritkán egész vagyonkájukat áldozták a haza oltárára, mellette hősiességét is hozták s ma tehetetlenül, szegény sorsban sanyalódnak.

Nemkülönben elengedhetetlennek tartom a rokkantilletmények és hadiözvegyek járandóságainak rendezését is. Mert minden szegénységünk mellett is meg kell találnunk a módot arra, hogy a háború hősei, akik testi épségüket áldozták a hazáért, ne nyomoruságos filléreket kapjanak, hanem annyit, amennyi a tisztességes megélhetésüket biztosítja.

De törekednünk kell arra is, hogy tisztességes munkaalkalmak teremtésével — amint ezt a külföldön több helyütt teszik is már régen — segítsünk ezeken a jóra való és jobb sorsra érdemes embereken. Sok ezerre tehető azoknak a szegény rokkantoknak a száma, akik az én közbenjárásomra tisztességes kenyérkeresethez jutottak már.

Az álláshalmozások és nagy jövedelmek ellen egész életemben harcoltam. A falusi kisemberek és a magyar gazdatársadalom megalkuvást nem ismerő önzetlen szolgája voltam mindig s a huszonöt évvel ezelőtt kezembe adott kiscgazda-zászlót becsülettel és szeplőtlenül őriztem meg.

Nyolcesztendő földmivélségi miniszterségem alatt, ahová a Kormányzó Ur és a magyar falvak népének bizalma emelt, a forradalmak után egy teljesen elpusztított és romjaiban heverő hazát és nemzetet kellett újra talpraállítani és megmenteni a körülötte leselkedő külső és belső ellenségtől egyaránt. A nemzet újjáépítő munkájának nagy feladatát becsülettel és teljes odaadással végeztem.

Ez azonban sohasem zárta ki, hogy akik választóim köréből hozzám fordultak, akár községek, akár egyesek, akár gazdag, akár szegény, — nálam meghallgatásra nem találtak volna. Az én ajtóim a választóim számára mindig kinyitottak. Emberek között különbséget nem tettem. Egyet néztem csak bennük, hogy ügyes-bajos dolguk van, hogy szenvednek, hogy segíteni kell rajtuk.

Sok-sokezer levelet tudnék felmutatni, amelyet azok küldtek hozzám, akiket segitettem, de érzem, hogy a levelek felmutatására nincs szükség. Volt kezülemnek egész lakosságát hívhatnám tanubizonysággul, hogy segitettem mindenkin, akin csak lehetett. Hogy mindent nem tudtam úgy elintézni, ahogy a kérelmező és jómagam is szerettem volna, annak, sajnos, nem én vagyok az oka, hanem a súlyos és szomorú gazdasági helyzet, amelyben ez a széttört haza és vérző nemzet vergődik.

En mindent megtettem, amit megtehettem. A magyar falu istápolója igyekeztem lenni teljes erőmből s erre büszkén hívom tanuul az egész ország közvéleményét.

Ez az én programom, kedves gazdatestvéreim! S ez a programja Gömbös Gyula miniszterelnöknek is. Mind a ketten a falu boldogulását és talpraállítását irtuk a tiszta zászlóra. S a falun keresztül a csonka ország jövőjének megalapozását fogjuk elérni a nagy, az ezeréves Magyarország feltámadásáig. Ami remélem, be is fog minél előbb következni, ha

a magyar falu dolgos és megpróbáltatásos népe átérzi és magáévá teszi azt a programot, amely az ő boldogulását célozza.

KIADÓTULAJDONOS:

„A FALU MAGYAR GAZDA
ÉS FÖLDMIVES SZÖVETSÉG”

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:

MAYER EMIL

**A barcsi kerület
választópolgárai**

MAYER JÁNOS

**ny. miniszterre, a Faluszövetség
elnökére,**

**nagyatádi Szabó István fegyver-
társára**

adják

szavazatukat!